

10 kultur

Människans avtryck

Göran Bergengren: Dalens port. Interpublishing.

DALENS PORT av Göran Bergengren har förlaget Interpublishing... Fotografierna som tagits av Christer Ederlund...

"Dalens port" för in till ett landskap tolkat genom människans känslor och påminner om att inga motsatser finns mellan det yttre och det inre landskapet...

Människan framträder som en del av naturen. Kortväggen kan den vika undan och svara på hennes gåvor...

GÖRAN BERGENGREN är nostalgik. Han återvänder till punkter i landskapet som kommit att betyda oerhört mycket för honom...

Ur "Dalens port".

Foto: CHRISTER EDERLUND.

och ha hur mycket tid som helst. Det verkar nästan som om denne man lyckats. Men så är det naturligtvis inte...

GÅNGNA TIDERS landskap var så rika och varierade. Darför föder minnen av och deras blickar så rika, ständigt följande...

EN MAN SOM FISKAR i ån med morkula verkar här på tiden...

SVANTE FOLIN skriver intelligently, bildat och underhållande... "felaktiga" människosyn i en artikel under strecket den 6 juni...

För det finns en (känbar?) ansämlighet om problemen djupare komplikation som får en att undra om det inte fattas ett tankelekt i Folin's syn på Homo sapiens...

replik

FOLIN VÄNDER SIG - med utgångspunkt från Melvin Konners bok "The Tangled Web" - mot samhällsvetenskapernas "världsförståelse"...

SVENSKA SVENSKS inlägg är en anmärkningsvärd och okonstlignad spektive paradox till innebörden. Inte utan möda tycker jag mig kunna ursäktligt ett antal dispanera problematiseringar...

Nils-Erik Landell

Kulturen i världens kamp mot orättvisorna

"Jag håller inte alla med Folin att det är Hollywood och missromantik som står för den övermåttliga människosynen."

SVANTE FOLIN insett att tillvaron är en djurisk allas kamp mot alla. KORT SAGT: kultur är människans ständiga kamp för att motverka de orättvisorna naturen, eller evolutionen, i sin blinda process skapar...

"Högkulturen förstärker orättvisor"

organiska chimärerna nu vande ligen dykt upp på substationen. ex. korporativt vid andra in. Sak. Samhällsvetare tillkripar oopstärta enheter som Volvo, LO, FO eller punkarna en självständig, av de ingående individerna oberoende existens...

alla rättar sig efter naturens "visna" inrättning! Här alltså det sist tänkta: Rur skulle vara liv och släktets, om vi gav upp den kampen! I den ingår "fixarerna" - den andra felen. Kan vi tänka bort dem?

DET ÄR DENNA komplikation jag menar att Folin förbiser. Nämigen att människans kulturer och samhällsbyggnad måste vara en ständig balansgång mellan "det naturliga" och det etiskt förvarbara...

OM SEDAN världslitteraturens uppbyggnad utmanas människans villor och möjligheter är pessimistisk och deterministisk, som Folin hävdar, så är inget bevisat med det. Tvärtom har just kulturen som tiderna varit den stora laboratorien som visat oss hur illa det går när instinkter och passioner, egoism och girighet tar överhanden...

OM DET ÄR SVANTE Folin som gör att man svär sig alla förskott på ett ögat, erofra dem och spränga gränserna för vårt djuriska beteende, som mislyckade. I skrivningspunkten mellan egenlytta och samhällsnytta uppstår homo politicus. Skall detta vara så svårt för filosofer och biologer att enas om detta?

Synvante Folin

Advertisement for 'Nya böcker' featuring 'Hans Hildebrand' and 'SVERIGES MEDELTID I Landsbygden SVERIGES MEDELTID II Städerna'. Includes contact information for Cidlunds.

Advertisement for 'tidskriften Bred eller smal?' featuring 'MED EN OTROLIG OFÖRSKÄMDhet skryter politiker i alla partier' and 'EFTER SÅDAN dyster läsning kan man med större glädje taga del av teol. dr. Bo Lundmark's artikel om "den siste nålden"...

Advertisement for 'Leif Carlsson' featuring 'STARK var han också: Så är inte fallet. Extremare forskare av chauvinism är visserligen tillfälligt passé i vår kulturkrets, men det hindrar inte att det samhällsvetenskapliga "paradigmat" från Platon till Falcoz Parton...

Advertisement for 'Sven Svante Folin' featuring '6. I SKÄRNINGSPUNKTEN mellan egenlytta och samhällsnytta uppstår homo politicus. Förnya, men detta gäller även t.ex. schimpansen (Pan politicus) och är därmed inget definierande kriterium för människans distans från den biologiska basen - tvärtom. Om SC, som beskriver mig för "anslöshet", är det sant eller cyniskt är det för mig inte relevant...

under strecket

TEJROVDA I GÅTAN ÅR 1000

I GOTLANDS försal i Visby pågår just nu utställningen "De forovida" om Gotland och Östersjöområdet under vikingatiden. Den är museets största satsning hittills och berättar med märkliga fynd om tiden för tusen år sedan. På Gotland blev en drivande handelspolitik kraft i Östersjön. En del av fynden har kommit från Statens historiska museum i Stockholm, och i museets serie "Historia i ficksformat" har nu utkommit en stor, illustrerad och välutvecklade redaktion av Ingmar Jansson och med en rad Gotlandsforskare som medförfattare. Den vackra boken ger själva bakgrunden till de fakta som utställningen presenterar.

I Gotlands försal i Visby pågår en utställning om Östersjöområdet under vikingatiden. "Gutar och vikingar" ger bakgrund till denna utställning och reviderar historien på åtskilliga punkter; b.l.a. har man kommit fram till ett nytt svar på varför man hittat så många nedgräva silverskatter på Gotland.

Han är just nu i färd att prova ett likadant fartyg i de vikingatida farnemns kölvatten. De forovida - men vad var det för handelsvaror som Gotlands vikingar förde med sig och som var så eftertraktade av de läständer som stora silverskatter på ön? Frågan tycks vara mycket svår att besvara och forskarna kommer också olika svar på den. Enligt den vanliga teorin, som också finns belagd i arabiska berättelser, handlade norborna med påliser och slavar. I trakterna på andra sidan Östersjön hade de stora silverskatter både till färdslavar och slavar. De forskare som i boken sylvlar med frågan tror inte att människan på ön handlade med sådana varor. Ingar Jansson menar att gutarna hämtat järn från Bergslagen och sedan förordat det till lätttransporterade halvfabrikat på sin egen ö. Sedan fraktade de dessa varor vidare längs flodvägarna mot sydliga vinstvägar. De bygderna, det betydelsefulla är bara att det inte finns några belegg för att det forekommit någon gruvverksamhet i Bergslagen under vikingatiden.

nor sannolikt inte gjorde utlandsresor utan sina män, bör hela familjen ha flyttat ut och slagit sig ner i landet på andra sidan Östersjön. Det var denna kushandel som lade grunden till gotlandskarnas silverskatter, säger Ingmar Jansson. Det arabiska källor finns överallt - det var denna tidens internationella valuta i Nordeuropa. Men vilka varor som var de viktigaste i gutarnas handel är det svårt att få något grepp om.

VAR DET KRIG och häpningsvärt som gjorde gotlandarna så rika? Föräldrarna i boken svarar bestämt den förklarigen. Längre vikingatiden var Gotland en skuggö. Det var genom fredlig handel med länderna kring Östersjön som gutarna samlat

placert dem på en för honom lätt igenkännlig plats men sedan räkat ut för en ond, bröd död och tagit med sig kunskapen om silverskattens lag.

KÖPMANNEN eller farnemmen som de kallades på Gotland har bott på dessa gårdar, men efter som de knappast hade tid att sköta gårderna, är det troligt att det var yngre arlövs sysslingar till bonden som bodde i stormåstjäl och svarade för de långväga handelsresorna.

DET FINNS runstenar på Gotland som vittnar om att man från en deltagit i långfärderna Östersjön. Pilgrändens talar om Ravn som blev borta i Dnieprfloderna, halvögen mellan Kiev och Svarta havet. Vi gör en scenen framför oss, när Ravn föll i foden, medan mannen drog båten genom forden och slavarne med bundna händer ledades efter dem på stranden. En sten i Sionhems kyrka berättar om Rodfors, som blev dödad av valskarna - ett bergfolk i nuvarande Rumänien - under utfärderna. Om en tredje, Bergslagen under vikingatiden, att han dog i Holmstad, nuvarande Novgorod. Stenarna vittnar åtminstone dessa tre vikingar på Gotland var med bland dem som forovida.

Alf Åberg

Alf Åberg

Alf Åberg

Alf Åberg är professor och f.d. kyrkostyrelse.